

Historien om De Blå Baretters Fredsprismedalje.

Den 10. december 1988 blev Nobels Fredspris tildelt De Forenede Nationers Fredsbevarende Styrker, med motivationen, at: ”Prisen er en hyldest til alle dem, der har tjent organisationen og især til modet og offerviljen hos alle dem, der har deltaget og fortsat vil deltage i de fredsbevarende operationer”. De Forenede Nationers Generalsekretær, Javier Pérez de Cuéllar, modtog prisen på vegne af de fredsbevarende styrker, ved en højtidelighed i Oslo, Tilstede var også repræsentanter fra bl.a. De Blå Baretter i Danmark samt repræsentanter fra den danske fredsbevarende styrke på Cypern. Med prisen fulgte et stort pengebeløb.

Når en sådan pris bliver tildelt, sker det altid med baggrund i noget en person eller personer har gjort eller udrettet. På samme måde, som hvis der bliver tildelt en fortjenstmedalje, så skal vedkommende have gjort sig fortjent til en sådan. Nu modtog generalsekretæren prisen på vegne af De Fredsbevarende styrker, da alle tidligere tjenestegørende i De Fredsbevarende styrker af gode grunde ikke kunne stille op og modtage deres andel af prisen, men det var dog deres fortjeneste, at prisen blev tildelt.

Dette satte tanker i gang hos Knud Lund, (KL), som den gang var medlem af FN-soldaterforeningen De Blå Baretters hovedbestyrelse. Han var af den overbevisning, at alle tidligere tjenstgørende i De Fredsbevarende styrker burde have en erindringsmedalje for tildelingen af Fredsprisen, som viste at de havde været medvirkende årsag til tildelingen Af Nobels Fredspris den 10. december 1998.

Samtidig var hovedbestyrelse interesseret i at vide, hvad der var sket med pengebeløbet, som fulgte med. Hovedbestyrelsen fremsendte et forslag til FN i New York med forslag til oprettelse af en Fond, som kunne hjælpe trængende efterladte til faldne FN-personel. Vi hørte aldrig noget svar på dette forslag. Derimod er det senere blevet oplyst, at pengene eller nogen af dem er brugt til mindesmærker, over faldne FN-personel, ved FN-bygningen i New York.

Tilbage til medaljesagen. Som sagt, så var der sat tanker i gang og KL lavede forskellige udkast. I første omgang kun til eget brug. Der var ide om, at lave en medalje, som var fælles for hele verden og at man kunne bruge pengebeløbet fra Nobels Fredspris til at finansierer den. Den ide blev dog hurtigt forkastet, bl.a. fordi det kom frem, at Irland allerede havde lavet en national erindringsmedalje. Men ideen om en erindringsmedalje levede fortsat og blev drøftet med formanden for Sydsjællandske Soldaterforeningers Central-sammenslutning, Dan Gryning, som opfordrede KL til at fortsætte med projektet, da han syntes, at ideen var god og at det officielle Danmark var noget tilbageholdende med at vise dens anerkendelse af veludført tjeneste, modsat andre lande. Der blev lavet nye udkast til en erindringsmedalje og på et møde i De Blå Baretter i 1989, fremlagde KL sin ide for hovedbestyrelsen. De Blå Baretters hovedbestyrelse drøftede ideen og gav KL bemyndigelse til på vegne af FN-soldaterforeningen De Blå Baretter, at fortsætte arbejdet med en erindringsmedalje.

Det første der blev undersøgt, var at fremstille en fælles nordisk medalje med et portræt af Alfred Nobel på aversen (forsiden) af medalje og et bånd visende alle farverne i de nordiske flag. Efter en henvendelse til Nobelkomiteen i Oslo, fik vi afslag på at bruge Alfred Nobels portræt på en medalje. Næste skridt blev så at rette en direkte henvendelse til H.M. Dronningen (HMD), hvor vi opfordrede HMD til at designe et motiv til en medalje igen med baggrund i, at det skulle være det officielle Danmark, som burde stå for indstiftelsen af denne medalje. Dette brev blev standset i adjudantstaben og sendt retur med oplysning om, at sådanne ansøgninger skulle gå ad kommandovejen, d.v.s over Forsvarskommandoen (FKO), Forsvarsministeriet (FM) til Ordenskapitlet.

Da vi nu ikke måtte bruge et portræt af Alfred Nobel og vi ikke kunne komme igennem til HMD, så var der den mulighed tilbage at finde et motiv selv.

Der blev lavet en del udkast og endelig var der et, som De Blå Baretters hovedbestyrelse var enige om. Der blev lavet tegninger og beskrivelse af medaljen. Der blev sendt en skrivelse til FKO, med forslag om at FKO/FM indstiftede denne erindringsmedalje samt godkendelse til at bære den på uniform. På den måde ville en erindringsmedalje blive en officiel dansk anerkendelse af FN-personellet tjeneste i lighed med Nobelkomiteens anerkendelse til FNs Fredsbevarende styrker ved tildeling af Fredsprisen. Dansk FN-personel er jo altid blevet rost for deres store indsats i verdens brændpunkter. Forsvarets ledelse og danske politikere har solet sig i disse positive tilkendegivelser, så derfor følte denne henvendelse ganske naturlig. Derfor syntes en Erindringsmedalje at være en fin måde at vise, at også forsvaret værdsatte indsatsen.

Den opfattelse stod De Blå Baretter ikke alene med, men svaret fra FKO var, at man ikke ville støtte sådan en anmodning, da man ikke kunne tildeles 2 medaljer for samme mission. KL prøvede igen med et brev, hvor han igen forsøgte at gøre det klart for FKO, at der ikke var tale om endnu en medalje for en mission. Dette drejede sig om at FNs Fredsbevarende Styrker havde modtaget Nobels Fredspris for deres indsats, hvilket var noget andet. Det skal her indføres, at danske soldater havde modtaget Forsvarets Medalje for deltagelse i den 1. Golfkrig og samtidig modtaget en medalje fra Saudi Arabien, så dette virkede ikke helt troværdigt, men undskyldningen var at Danmark ingen indflydelse havde på dette. Man havde nemlig tildelt Forsvarets medalje før den Saudi Arabiske.

Det viste sig at være umuligt, at overbevise sagsbehandleren i FKO og igen gentog man svaret fra de 2 forrige breve og samtidig var svaret, at De Blå Baretter kunne jo bare selv indstifte en erindringsmedalje i lighed med andre soldaterforeningers hæders-tegn/fortjensttegn. KL var stadig af den overbevisning, at Nobels Fredspris lå ud over et soldaterforenings fortjenst-/hæderstegn og fortjente en offentlig anerkendelse.

FKOs svar blev drøftet på et hovedbestyrelsesmøde og alle var enige om, at vi nu tog FKO på ordet og selv indstiftede en erindringsmedalje for tildelingen af Nobels Fredspris. Der blev lavet statutter for De Blå Baretter Fredsprismedalje og disse blev underskrevet af den daværende hovedbestyrelse på et møde den 21. januar 1994. Her stod der, at De Blå Baretters Fredsprismedalje kunne tildeles FN-personel, der havde været udsendt senest udgangen af 1988.

Nu blev det pludselig alvor for nu var der spørgsmålet om økonomi. Der skulle ikke den store hovedregning til at indse, at De Blå Baretter ikke havde midler til en omkostningsfri tildeling. Enten skulle man have støtte fra nogle Fonde eller evt. ansøgere selv betale. Ideen med en Kongelig approbation (Godkendelse) var ikke skrinlagt, så derfor skulle der findes en løsning. Efter samtale med Major Rolf Christensen, Gardehusarregimentet, fandt vi frem til løsning, som blev brugt i forbindelse med andre medalje og dekorationer. Medaljer må ikke handles, da det ville hindre en evt. approbation af HMD, men der kunne betales et administrationsgebyr og medaljen kunne tildeles efter ansøgning.

Fremstillingen af erindringsmedaljen blev sendt i udbud og valget faldt på Gravør Bent Jensen, Nu var der et beløb på fremstillingen og der forelå en prøvemedalje i 2 udgaver. (én i bronze og én i sølv). Nu manglede der blot lidt økonomisk rygdækning for investering i medaljer m.m., hvilket ikke var helt uvæsentligt. De Blå Baretters hovedbestyrelsen oplyste, at man ikke havde midler til at investerer som garanti. Det var jo trods alt medlemmernes penge og dem ville man ikke satse på det. Nu var det hele igen ved at blive stoppet, men KL troede stadig på at en Erindringsmedalje var en god ide, så han undersøgte mulighederne for en privat bankgaranti, så han ikke skulle gå fra hus og hjem, hvis han tog fejl. Det viste sig at være for besværligt, men troen på den gode ide fik ham til at fortsætte.

Der blev sat en annonce i Den Blå Baret om at man kunne søge De Blå Baretters Fredsprismedalje. Da ansøgningerne begyndte, at komme gik KL på posthuset og købte frimær-

ker for kr. 200,- (medaljens pris for medlemmer), fremstillede nogle ansøgningskemaer og sendte til dem, der havde vist interesse. Disse skemaer kom retur sammen med indbetaling af penge. Med denne respons i ryggen blev produktionen af medaljer sat i gang for et beløb på lidt over kr.100.000,-. Efterhånden som administrationsgebyr kom ind, blev der fremstillet og udsendt flere skemaer. Som tiden gik, så det ud til, at det KL havde troet på og havde gamblet med, ville blive en succes.

Administrationen af Fredsprismedaljen foregik de første måneder på KLs PC på arbejdet, da der i starten ikke var råd til sådan en investering.

Ideen med en erindringsmedalje i anledning af tildelingen af Nobels fredspris til FN fredsbevarende styrker blev så stor en succes, at der de 2 første år blev tildelt ca. 1100 medaljer hvert år, til daværende og tidligere tjenstgørende i de Fredsbevarende styrker. Mange tjenstgørende i forsvaret modtog ligeledes medaljen. Fredsprismedaljen fik så megen omtale omkring den 24. oktober, at Hærens Operative Kommando den 24. oktober udsendte et signal til samtlige af Hærens enheder hvor i der stod, at man gjorde opmærksom på at denne medalje ikke måtte bæres på uniformen.

Den 24. oktober ved medaljeparaden i København, var Danmarks Radio til stede og dækkede begivenheden til aftenens første TV-avis. B.T. Bragte dagen efter et stort indlæg på midtersiderne. Dette resulterede i at daværende landsformand, Thorkild Kay, og KL, blev kaldt til Forsvarsministeriets 2. kontor, et par dage efter.

Her blev der drøftet medaljer og evt. indstilling til en kongelig approbation. Kontorchefen sagde bl.a. på et tidspunkt, at man jo ikke bare kunne indstille alle mulige medaljer til Approbation. Vi forklarede igen hvad vi mente forskellen var på Fredsprismedaljen og "alle mulige medaljer" og henviste til en hel del civile organisationer, som havde medaljer der havde opnået kongelig approbation.

Et eller andet må have overbevist kontorchefen eller også var han bare træt af sagen. Det endte med, at hvis De Blå Baretter fremsendte en fornyet ansøgning om approbation og samtidig tilkendegav, at fremtidig FN-personel, altså efter 1988, også kunne søge medalje, så ville ministeriet se velvilligt på sagen. Det sidste kunne vi jo ikke have noget imod, da motivationen for Nobels Fredspris i 1988 bl.a. lød "..... og fortsat vil deltage i de fredsbevarende operationer". Som sagt så gjort. Der blev lavet en ændring til de oprindelige statutter, som blev underskrevet af De Blå Baretters hovedbestyrelse den 20. januar 1995. Den 12. juni 1995 forelå en kongelig approbation af De Blå Baretters Fredsprismedalje. Da nu FN-personel efter 1998 nu skulle have mulighed for at modtage Fredsprismedaljen, så kunne man pludselig ikke se hvem, der havde været med til at tildelingen af Nobels Fredspris i 1988 mulig, og hvem der havde været i FN tjeneste efter 1988. I tidligere tider var der eksempler på, at personer der havde modtaget en medalje for deltagelse f.eks. et slag under krigen og havde gjort noget særligt, fik sat en agraf på båndet. Major Rolf Christensen, Gardehusarregimentet, mente at man på samme måde kunne sætte en agraf til at sætte på båndet for dem der havde været i FN tjeneste frem til 1988.

Uagtet, at Det Blå Baretter ikke oprindeligt investerede nogen økonomiske midler i projekt "De Blå Baretters Fredsprismedalje" og risikoen helt og holdet var KLs, så har de Blå Baretter gennem tiderne nydt godt af dette projekt. Overskud fra Fredsprismedaljen, som er fremkommet ved, at "ikke medlemmer" af De Blå Baretter har ansøgt og indbetalt administrationsgebyr, er tilgået De Blå Baretter i form af indbetalinger til Jubilæumsfond, indkøb af diverse IT-udstyr, oplysningsmateriale m.m. De Blå Baretter sponsorer hvert år en "feriedreng", fra København, på Bornholm. Arbejdet med administration af De Blå Baretters Fredsprismedalje er helt på frivilligt og ulønnet basis.

Dette var et kort sammendrag af det arbejde, der fra 1989 til 1994, førte til indstiftelsen af De Blå Baretters Fredsprismedalje.

Til dato (24. oktober 2022) har 7750 ansøgt og modtaget DE BLÅ BARETTERS FREDSPRISMEDALJE.

Særlig tildeling af De Blå Baretters Fredsprismedalje

De Blå Baretters Fredsprismedalje kan jf. statutterne for Fredsprismedaljen kun tildeles via en ansøgning. De Blå Baretters Fredsprismedalje er én gang blevet tildelt "Porthumt" til Sergent Claus Gamborg, som faldt i Kroatien den 4. august 1995. Grunden til denne tildeling skyldtes at Sergent Claus Gamborg i maj måned 1995 havde ansøgt om Fredsprismedaljen. Den ansøgte Fredsprismedalje blev grundet omstændighederne overrakt Claus Gamborgs forældre inden begravelsen i Roskilde Domkirke. Dette er den eneste gang, at De Blå Baretters Fredsprismedalje ikke er blevet ansøgeren personligt.